

NORGES HØYESTERETT

Den 15. mai 2020 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Noer, Bull og Thyness i

HR-2020-1029-U, (sak nr. 20-057135STR-HRET), straffesak, anke over dom:

A (advokat Jørgen Riple)

mot

Påtalemyndigheten

truffet slik

B E S L U T N I N G :

- (1) Saken gjelder anke fra domfelte over lagmannsrettens dom i sak om seksuallovbrudd mot barn, jf. straffeloven §§ 299 og 304. Spørsmålet er om anken skal fremmes, jf. straffeprosessloven § 323.
- (2) Ved tiltalebeslutning utferdiget av Oslo statsadvokatembeter 15. januar 2019 ble A satt under tiltale for overtredelse av straffeloven § 299 (post I) og straffeloven § 304 (post II). Grunnlaget for post I var at tiltalte 6. mai 2017 tok hånden ned i trusen til B, født. 00.00.2004, og masturberte hans penis. Grunnlaget for post II var at han kvelden før på samme sted satte B opp på fanget og befølte ham i skrittet utenpå buksen.

Oslo tingrett avsa 13. mai 2019 dom med slik domsslutning:

- «1. A, født 00.00.1952, frifinnes for tiltalens post II.
 2. A, født 00.00.1952, dømmes for overtredelse av straffeloven 2005 § 299 til fengsel i 1 – ett – år og 10 – ti – måneder. Varetekt kommer til fradrag med 19 – nitten – dager, jf straffeloven 2005 § 83.
 3. Sakskostnader idømmes ikke.
 4. A, født 00.00.1952, betaler oppreisningserstatning til B med 100 000 – hundretusen – kroner, innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse.»
- (3) A anket over bevisvurderingen under skyldspørsmålet for tiltalebeslutningen post I og begjærte ny behandling av det sivile kravet. Påtalemyndigheten anket over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet for tiltalebeslutningen post II. På vegne av fornærmede ba bistandsadvokaten om at oppreisningen ble satt opp.

- (4) Borgarting lagmannsrett avsa 4. februar 2020 dom med slik domsslutning:
- «1. A, født 00.00. 1952, dømmes for overtredelse av straffeloven § 299 bokstav a og § 304, jf. straffeloven § 79 bokstav a til fengsel i 1 - ett - år og 10 – ti - måneder. Til fradrag i straffen går 19 – nitten – dager for utholdt varetekt, jf. straffeloven § 83.
 2. A, født 00.00. 1952, betaler oppreisningserstatning til B med 120 000 – hundreogtjuetusen – kroner, innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse.»
- (5) A har anket til Høyesterett. Anken gjelder straffutmålingen. A har i korte trekk anført at lagmannsretten har ilagt for streng straff. Det vises særlig til at lagmannsretten ikke har gitt tilstrekkelig kompensasjon for lang saksbehandlingstid.
- (6) *Påtalemyndigheten* har anført at den utmålte straff er riktig.
- (7) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at for tiltalens post II ble A frifunnet i tingretten, men dømt i lagmannsretten. For dette forholdet har han ankerett, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum. Anken kan da bare nektes fremmet dersom utvalget finner det klart at anken ikke vil føre frem. En eventuell ankenektelse må begrunnes, jf. § 323 andre ledd andre punktum.
- (8) As anke gjelder straffutmålingen. Ettersom lagmannsretten har utmålt en samlet straff hvor også post II inngår, skal vurderingen etter straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum knyttes til straffutmålingen i sin helhet, jf. blant annet HR-2018-637-U avsnitt 17 og HR-2016-2000-U avsnitt 24. I sistnevnte avgjørelse heter det videre i avsnitt 24:
- «Ankeutvalget har i tidligere saker lagt til grunn at straffeprosessloven § 344 får anvendelse ved vurderingen av om anken kan nektes fremmet. Spørsmålet om anken klart ikke kan føre frem skal altså vurderes ut fra om det er et åpenbart misforhold mellom utmålt straff og den straffbare handling, jf. HR-2016-1151-U avsnitt 17.»**
- (9) As anke gjelder straffutmålingen. Ettersom lagmannsretten har utmålt en samlet straff hvor også post II inngår, skal vurderingen etter straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum knyttes til straffutmålingen i sin helhet, jf. blant annet HR-2018-637-U avsnitt 17 og HR-2016-2000-U avsnitt 24. I sistnevnte avgjørelse heter det videre i avsnitt 24:
- «Ankeutvalget har i tidligere saker lagt til grunn at straffeprosessloven § 344 får anvendelse ved vurderingen av om anken kan nektes fremmet. Spørsmålet om anken klart ikke kan føre frem skal altså vurderes ut fra om det er et åpenbart misforhold mellom utmålt straff og den straffbare handling, jf. HR-2016-1151-U avsnitt 17.»**
- (10) Lagmannsretten kom i likhet med tingretten til at overtredelsen beskrevet i tiltalens post II isolert sett ville medføre fengsel i omkring 90 dager. Domfelte har ikke hatt innsigelser mot denne vurderingen, og ankeutvalget kan heller ikke se at dette er for strengt bedømt.
- (11) Derimot har domfelte anført at lagmannsretten har vært for streng når den har lagt til grunn at overtredelsen omhandlet i post I isolert sett kvalifiserer til en straff av fengsel i noe over to år. Domfelte er uenig i at hans forhold kan anses som mer alvorlig enn forholdet som ble pådømt i HR-2017-1283-A, som gjaldt berøring av en åtte år gammel jentes kjønnsorgan. I den saken ble straffen fastsatt til fengsel i ett år og seks måneder.

- (12) Ankeutvalget er ikke enig dette. I saken fra 2017 var det tale om overtredelse av straffeloven § 299 bokstav c om kvalifisert seksuell handling. Det dreide seg om en enkeltstående berøring mens gjerningsperson og jenta lå i samme seng. Berøringen innebar en «viss stimulering», men det var ikke tale om masturbasjon, jf. dommens avsnitt 20. I saken her er det tale om seksuell omgang i form av masturbasjon: Domfelte tok hånden innenfor guttens joggebukse og boksershorts og masturberte hans penis i cirka 30 sekunder mens de satt i samme sofa. Selv om berøringen i saken fra 2017 varte i «ett minutt, kanskje», er det etter ankeutvalget syn et mer alvorlig forhold vi står overfor i saken her.
- (13) I skjerpene retning har lagmannsretten videre lagt vekt på at overgrepene ble begått av en person som gutten kjente godt fra før, og at domfelte er dømt for lignende forhold tidligere, selv om de ligger langt tilbake i tid. Lagmannsrettens utgangspunkt før fradrag for lang saksbehandlingstid var fengsel i om lag to år og tre måneder for begge forhold.
- (14) Saksbehandlingen tok for lang tid. Handlingene fant sted 5. mai 2017. Saken var ferdig etterforsket da innstilling fra Den rettsmedisinske kommisjon forelå i midten av oktober 2017. Likevel ble politiets innstilling om tiltale først oversendt statsadvokaten et par dager før tiltale ble tatt ut 15. januar 2019. Lagmannsretten har konstatert brudd på Den europeiske menneskerettskonvensjon artikkel 6 nr. 1 og kompenserte for dette ved å fastsette straffen til fengsel i ett år og ti måneder, altså et fradrag på fem måneder. Domfelte mener dette er for lite og har pekt på at det bør gis et høyere fradrag i straffen enn ellers – mellom 25 og 30 prosent – når lang saksbehandlingstid utgjør brudd på Den europeiske menneskerettskonvensjon.
- (15) Ankeutvalget bemerker at fradraget vil avhenge av lengden på liggetiden sammenholdt med det straffbare forholdets alvor, jf. HR-2017-1072 avsnitt 22. At liggetiden er blitt så lang at det utgjør brudd på Den europeiske menneskerettskonvensjon, inngår i denne vurderingen, men ankeutvalget kan ikke se at det skal gis et ekstra tillegg utelukkende av den grunn. Ankeutvalget finner det enstemmig klart at straffen på fengsel i ett og år og ti måneder ikke står i noe åpenbart misforhold til de straffbare handlinger, heller ikke når det er sett hen den kompensasjon som skal gis på grunn av den lange saksbehandlingstiden, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum. Anken reiser heller ikke prinsipielle spørsmål eller spørsmål som det av andre grunner er særlig viktig å få prøvd i Høyesterett, jf. § 323 første ledd annet punktum. Anken nektes derfor fremmet.

S L U T N I N G

Anken nektes fremmet.

Henrik Bull
(sign.)

Ragnhild Noer
(sign.)

Erik Thyness
(sign.)